

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Բ

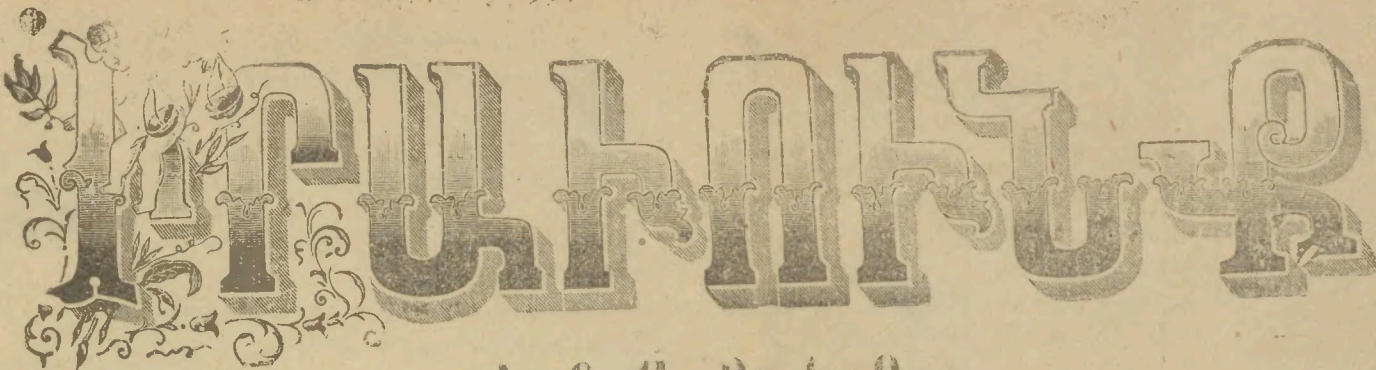
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 Ֆր.
Լեզամսեայ 6 Ֆր.
ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ
Երկու քիչը մեկ ծրարով
Տարեկան 14 Ֆր.
Լեզամսեայ 7 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօլ.
Լեզամսեայ 1.50 Տօլ.
ԿԱՆԻՒԿ

ԻՄԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.

Լ Ի Ա Կ Ի Բ

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄՆՆ ՉՈՐԵՔԵՆԱԹԻ ԻՆ ԵՄԱԿԱԹ

Redaction du Journal

«Ira vounk»

(Bulgarie) VARNA

Редация

на ВѢСТНИКЪ

«Иразунк»

ВАРНА

Գրարկւնք եւս չեն
սրտիր

Ի Ն Պ Ա Ս Տ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՐԱՆԵՐՈՒՆ

Արժ. Տ. Արիստոզով քահանայի քարոզը, զոր նա խօսած էր Զատիկի կիրակի օրը և որու մէջ, ի միջի այլոց, յատկապէս ծանրացած էր մեր դժբաղդ. Հայրենիքի արդի ամենագիտար կացութեան և անոր մէջ երկար ամիսներէ հետէ անադորոյն սովի ճիւղաններուն մէջ տառապող ու տրւալտող մեր եղբայրակիցներուն անմիջական օգնութեան հասնելու անհրաժեշտութեան վերայ, արձագանք գտած է մի քանի սրտգաւ երիտասարդներու մէջ, որոնք, ինչպէս ստույգ աղբիւրներէ մեզ իմաց կը տրուի, ամենագեղեցիկ և համակրելի խորհուրդը յղացած են, աշակցութեամբ նոյն Արժ. Տ. Արիստոզով քահանայի, յատուկ մասնախումբ մը մը կազմելու հանդանովութիւն բանալու համար վառնայի հայ հասարակութեան մէջ, ի նպատակ մեր սովեալ եղբայրներուն:

Միտքը, զոր թելադրած է Արժ. Հայրը, և նախաձեռնութիւնը, զոր իրենց տուած են այդ երիտասարդները, միանգամայն արժանի են ամէն քաջաբնութեան: Եւ մենք, չենք կարող մի րոպէ վարանել կարծելու որ յղացուած խորհուրդը ամենափայլուն յաջողութեամբ չիրականանայ: Արեւելիքը, յոյս ունենալով մասնակցել այդ հանգանակութեան, որի արդիւնքը պիտի յատկացուի ազգային և հասարակական նպատակներէ ամենատարրականին, այսինքն պահպանման նոյն իսկ գոյութեան և կեանքի այն մարդկանց, որոնք ոչ միայն մեր համարիւն, համացեղ եղբայրները լինելով ամբողջապէս իրաւունք ունեն այդ օգնութեան, այլ որ աւելին է, որոնց գոյութիւնը որոնց կեանքը անհրաժեշտ մի պայման է հայրենասիրական հեռաւոր բաղձանքներու իրագործման:

Օգնել տառապելիին օգնել սովեալին—սա ինքնին մարդկային սկզբնական մի պարտականութիւն է: Բայց երբ խնդիրը կը վերաբերի անմիջապէս սեփական եղբոր, սեփական ազգակցին, որի հետ մենք կը կաղմենք միեւնոյն արեւն, միեւնոյն բնախօսական կազմուածքը—այդ պարագային օգնութիւնը ոչ միայն բարոյական մի րոպէանուր պարտականութիւն է, այլ մի սկզբնական ազգային—հասարակական գործ:

Ինչ ըսել է այդ: Այդ ըսել է որ օգնութեան ձեռք կարկառելով մեր հայրենիքի սովատանջ եղբայրներուն՝ չպիտի կործենք որ սոսկ մի բարիք է որ կընենք անոնց, ոչ այլ որ այդու մենք կը կատարենք մի վերին ծայր գիտակցական ազգային գործ, այսինքն մենք միջոց կուտանք ապրելու, գոյութիւն ունենալու մարգար, որոնց հետ մենք մի ենք ազգայնապէս և որոնց գոյութիւնը նոյն իսկ մեր սեփական գոյութիւնն է:

Հիմնական այս միտքը միշտ և ամէն անգամ ի նկատի պէտք է ունենանք, երբ ձեռք կը մեկնենք օգնութեան ազգակցին, տալով թէ ոչ այդ օգնութեան գործը, որ միշտ աղիւս և վեժ է ինքն իւր մէջ, կը կորցնէ սակայն իւր ըսն նշանակութիւնը եթէ զրկուի այդ հանգամանքէն: Անշուշտ, ամէն ազգային որ կը բերէ յաւանական իւր լուսն օգնելու իւր ազգակցի եղբոր, անպատճառ գիտակցի չէ այդ հիմնական ճշմարտութեան, սակայն ամեն ազգային անհատի մէջ, որ չէ այլանդակուած որ և է պատճառով, նա կայ և կը գործէ որպէս բնազդ:

Հարկաւոր է օգնել մեր հայրենակից եղբայրներուն: Հարկաւոր է տալ նոցա միջոց, որքան կարելի է առատ, պահպանելու համար նոցա մեզ համար խիստ թանկագին կեանքը: Հարկաւոր է որ մեր սովեալ եղբայրներուն լինելիք օգնութեան միջոցին վերցուի սրտերէն ամեն այլ մը—տահալութիւն և ուրիշ բանի չի

մտածուի, բայց եթէ նոցա թանկագին կեանքի պահպանման:

Ինչ կը լինի Հայրենիքին հետ եթէ չլինի այն տեղ բարասող ազգութեան կեանքի, ապաքէն նա կը դառնայ ոչ գոյութիւն, ապաքէն նա այդ հայրենիքը կը կորցնէ ամեն նշանակութիւն մեզ համար: Ազգութեան պահպանութիւնը առաջին պէտք է լինի մտածմանց մէջ, յետոյ պէտք է գտնուի մտածումներ, որքան ալ ասոնք նոյնպէս վստի լինեն:

Այս բոլոր նկատումներով, կը կրկնենք, սկսած նախաձեռնութիւնը ամեն կերպով գովելի է և արժանի քաջաբնութեան: Մենք ուրիշ բանի չենք ցանկար, բայց այն բանին որ նա որքան կարելի է շուտով իրականանայ, որ նա նոյն իսկ գոյութիւնը տեղական սահմաններէն, տարածուէր այլ քաղաքներէ մէջ, և ամեն տեղ նախաձեռնութիւն օգնութեան հանգանակութիւններ:

Հարկաւոր է որ աւելցը որ ժամանակաւոր Մասնախումբին: Հարկաւոր է որ բոլոր գաղափարները անխտիր մասնակցին այդ հանգանակութեան, ամենեւին չը նայելով թէ որքան կը լինի իրենց բերելիք լուսնին, շատ կը լինի քիչ կը լինի: Հարկաւոր է միայն տալ և տալ սրտաբուխ:

Մենք տարակուս չունենք որ Մասնախումբը բազկացնող երիտասարդները կ'լինեն գործի պահանջած բարձրութեան վերայ, որ նոքա ոչ մի ջանք չեն խնայեր որքան կարելի է գոհացուցիչ արդիւնք ձեռք բերելու համար: Նոքա պէտք է գիտեն այս ընդհանրական նշանակութիւն ունեցող գործին համար անխղիւր բոլոր գաղափարներուն, անխղիւր բոլոր տարրերուն, ինչպէս ամենահարուստին, նոյնպէս և ամենաաղքատին: Չպէտք է արհամարհուի և ոչ մէկը Չպէտք է անպատճառ կախ ընկնել հարուստի գոնէն, խնայելով աղքատը: Ոչ այդ տեղը է, ամենքը կոչուած են ամենքը պարտաւոր են իրեւ միեւնոյն աղբի զաւակներ, օգնել կարօտ եղբոր իրենց բաժիններով, և ամենքն ևս կարող

են իրենց մէկ կտրել մի բան—եթէ միայն իրենք ևս օգնութեան կարօտ չեն:

Ինչ կը վերաբերի հանգանակուած դրամը տեղ հասցնելուն, մեր կարծիքով ամենագեղեցիկ ճանապարհը ազգային պատրիարքայան է, որպէս սեփական ազգային հաստատութիւն: Սակայն եթէ այլիւս զործնական նկատումներով ուրիշ ճանապարհներ աւելի յարմար կը նկատուին, ինչ ասել է որ այդ աւելի յաւ կը լինի Լականը այն է որ արդիւնքը հասնի ըսն նպատակին, որ նա ընկնի հաւատարմ և օրինաւոր ձեռքբերու մէջ, որոնք անշուշտ տեղական առաջնորդարաններն են, և բաշխուի բուն կարօտները: Ամեն կերպ պէտք է աշխատել զգուշանալ որ նա չը մտորուի ինչպէս այդ կարող է պատահել մեր այս ամենախառն և ամենաանխիղճ հայկական հանգամանքների մէջ:

Սրտանց կը մաղթենք որ որքան կարելի է շուտ իրականանայ Մասնախումբը և կոչ կընենք բոլոր հայրենակիցներուն իրենց լուսններով անգայման մասնակցելու այդ վերին ծայր համակրելի հանգանակութեան գործին:

Պէտք է օգնել սովեալ ազգակիցներուն:

Հ. Խոշապուհան

ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ Ա. ՄԱԼԻՆՈՎԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի օր նախարարապետ Ա. Մալինով ներկայ հանրապարական կառավարութեան հետեւեալ յայտարարութիւնը կարդաց քաղաքիս «Սաէտինէնիէ» սրահին մէջ ի ներկայութեան խումբ բաղմութեան մը:

Աւերք ուրեք համապատասխան ենք բնագործը:

Ա.

Հայապարական կառավարութեան պատկանող կառավարութիւն, զոր հասարակաց կարծիքը մասնաւոր բնաւ, ևս աւելցնելով պատահութիւնը պաշտօնի կոչեց, պիտի կատարէ իր

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԵՐՅՈՒԹԻՆ ԸՆՈՒՄ

նաւորապէս եւ բոլոր այն կուսակցա-
կաններուն դէմ ընդհանրապէս, որոնք
եղբայրասպանութիւնը կիրարկեցին
հայ ազգին մէջ եւ որուն դէմ կը յա-
մենան քաջաբեր հանդիսանայ:

Բ. — Արտայայտել խորին ցաւակ-
ցութիւն ողբալիցաւ Արփիարեանի ե-
ղբական մահուան առթիւ, որ գիտա-
կից եւ անձնութեան զինուորի մը պէս
ինկաւ գաղափարի կոտորածներէ վրայ
եղեռնաբոլորներու վնասէն, ինչպէս
նաեւ ցաւակցութիւն յայտնել եղբայ-
րասպանութեան բոլոր զոհերուն, նա-
հատակ իրենց ազատ մտածողներուն
ու գաղափարներուն:

Գ. — Ժողովրդի արդար ու անպառ-
գաստանքին յանձնել Արփիարեանի
ոճրագործներուն այս սեւ ու նողկալի
արարքը, ու թողուլ որ ան (ժողո-
վաւորը) իր բարոյական ազատին իջե-
ցնէ եղեռնաբոլորներուն երեսին, ընդ-
միջոց անիմելով արտաքերտով իր մէջէն
այդպիսիներ, ու ամեն անոնք որոնք
ուղղակի կամ անուղղակի կերպով յա-
րաբերութիւն կը մշակեն անոնց հետ:

Մեր ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ
**«Ռազմիկ»-ի Գոնարանցայէ ստա-
ցա՝ քաղմարիւն նամակներուն
ու իր անտրամաքան ամ-
փոփոխութիւնն առիթ**

Ծոյց տուր ինչպէս, եւ ես ըսեմ
քեզ քէ ինչպիսի մարդ ես դուռն:

Քոնստանդնուպոլս 20 ապրիլ 1918
Մենք չափ իսկ համարելով մեր տը-
ւած ջախջախիչ պատասխանները «Ռազ-
միկ»-ի եւ իւր ընկերներուն յիմար ըա-
ջադանքներուն, այն ինչ կը պատրաս-
տուէինք մեր վերջին խօսքն արտա-
սանել, «Ռազմիկ» կրկին անգամ լուս-
խած կրտսեք մը տալ փորձեց իւր սը-
րունքներուն իւր մէկ թիւին մէջ,
այս անգամ խառնուելով, մեզ հետ խրմ-
բագիւր մըն ալ, որ արգարտութիւն
տեղ տուաւ մեզ իւր թերթին մէջ՝
մեր ընդ ազատականութիւնը հրատա-
րակելու, այն ինչ՝ այդ բանն ընել
պարտաւոր էր այն թերթը, որ իւր է-
ջերը սիրայօժար բացաւ, մեզ՝ ազգ-
կրթական գործիչն աշխատաւոր մշակ-
ներու դէմ, ոտնակոխ ընելով խաբար-
րական ամենէն հրամայական եւ իւր
բական պայտակաւ ութիւնը, միմիայն
ստիպուած իւր «ընկեր» թղթակ-
ցէն բղխած ըլլալուն եւ «թքածը չի
լիզելու» ուսիկ քաղաքականութիւնը

երկար բարակ մտածելու յայտնեց որ,
ինչպէս եւ ինչով կարող է պատրաստ
է ազակցել. երկու թէ երեք օր էր
անցել, եւ անո լճագոն, Բիւրաւ րիւ
թիւ 85 (Կենտրոնը) տան դուռը բաց-
խուս է մի երկուստարդ՝ սեւ ու կի-
սագանգուր մազերով, հազիւ 20 տա-
րեկան, թուսն ու կրակոտ աչքերով:
Կենտրոնի անգամ Տաշիրեանը ըն-
դունեց նրան եւ տարաւ ուղղակի իր
բնակարանը: Այդտեղ, կողքի սենեա-
կում ապրում էր Կենտրոնի միւս ան-
դամ Սաղոմոնը:

«Ուսանող» Հրանդը սյուսւմ էր գիր-
մաներէն պարագիւր՝ Տաշիրեանի ա-
ռաջնորդութեամբ: Նա օրուայ որոշ ժա-
մերին գնում է, ման գալիս, որոշ
ժամերին տանը պարապում եւ հազիւ
թէ Կենտրոնի մտնում մի րոպէով. ուր
չափ անդամ գնում էր զրաշարի մտ-
ն եւ նրա հետ հասակցում: Մի նստքով
Հրանդը մեզ հետ մնաց ամբողջ մի ա-

րանելուն համար, որով պարտաւորեց
մեզ՝ մեր եղբայրացութիւնը քիչ մըն
ալ երկօրեւ, հասկնալու իրեն՝ թէ
բացարձակօրէն որչափ աւելացաւ ին-
քը դատողութեան մէջ, եւ որչափ սը-
նանկ ուղղամտութեան մէջ: Հաստա-
տեւք մեր ըսածները:

«Ռազմիկ»-այս անգամ ալ՝ իր փաստ-
իւր նախորդ լարբալանքը հաստա-
տելու, կրէ, թէ մեզ յարմար ժամ, դ-
րովայր մը գտած ենք, ակնարկելով
«Իրաւունք» լրագիրը, ահա տրամա-
բանական գոհար մըն ալ, որ կրնայ
փայլել միայն պ. Ջարդարեանի ա-
զատ ճակտին վրայ: Ո՛վ մեծագոյն դ-
անի որչափ ապուշներու, ի՞նչու չի
յիշեցիր, որ անկէ առաջ քու թերթը
ալ ինձ ժամագրավայր ըրած եմ, հի-
տեւաբար «Ռազմիկ» ալ ինձ յարմար
ժամագրավայր է, ուրեմն եւ հաւա ար-
«Իրաւունք»-ի, ուր, ի՞նչ խելով կը
դատապարտէ թերթ մը, որ ըստ ձեր
դատաստանի՝ վիճակից է ձեր թեր-
թին բայց ըստ իմ դատաստանի՝
առաւել յարգի քան ձեր թերթը, ա-
նով՝ որ նա բարեխղճութիւնն ունե-
ցաւ զրպարտում ուսուցիչ մը պատի-
ւը պաշտպանելու զիրութիւնը տալ:
Հասկցա՞ք արդեօք, փայ քեզ քաղաք-
որ տէրք մանուկ է:

Դուք պ. Ջարդարեան, ձեր անցորդ
կամ միացորդ «ընկեր» թղթակցներու,
զրպարտիչ ստախոտներու արժ միայն
ընկերը, զո՞նք եղաք այս խելորոյն
մէջ անմիտ կամ միախառն վտանգու-
թեան, այս բանը կրնայ ձեզ լաւ դաս
մը ըլլալ, որուն պէտք ունէիք, հոգ
չէ թէ մեր պատու գնովը, ի հարկէ
մեզ չի ճանչցողներու համար, բայց
մեծ կազմակերպութեան մը օղկանը,
նուիրում եւ սահմանում վսեմ եւ
ազնիւ, նպատակով, իրաւունք չունի
տղայամտօրէն խաբարներ գործիք մը
չինել կրթի կայծեր նետելով անոր
մէջ, առեւթումեան վտանգն մը դար-
ձնել զայն, բայց երեւի անբախտ Դաշ-
նակցութեան հացին մէջ Լուսաւոր
պաղոյ նիւթ կայ, զի ուսուցիչ կը
մոռնայ ե՛ւ պայտք, ե՛ւ իրաւունք,
եւ կոչում, ե՛ւ հայրենիք ե՛ւ պատիւ
ե՛ւ ամէն բան, բայց պէտք չէ որ
այսպէս ըլլայ, «մեր չարածի բարե-
կամները պայպէս պատմեցին» լսելով
յսուած մնալները լրագրական նիւթ
չեն կրնար ըլլալ, Դուք գիտէ՞ք արդ-
եօք, թէ իմ ալ չարածի բարեկամ-
ներս ինչքն պատմեցին իմարերդի եւ
իզմիրի դասալիք վարժապետիդ հա-
մար, որ այսօր չպարտւած խաբար-
կան տեսքով՝ ինքնակուշ գտատ, որի
սիւսը կուսաւ դուռն քեզ, չե՞ս չ/տեր
բայց ես այդ խօսքերը իբրեւ իրակա

միս եւ գաւեց գրեթէ բոլորիս վս-
տահութիւնը: Գրեթէ ասացի, որով-
հետեւ յիշում եմ, որ մեզանից մէկը
միայն, հանդուցեալ (սպանւած Լճագո-
նում) Տիգրան Իզմիրեան (Որսորդ),
բնագրաբար տառւմ էր այդ երկուս-
տարդին նա տանել չէր կարողանում
այդ «ուսանողին» ու միշտ կրկնում.
«Այս տղայից լաւ բան չեմ սպասում»:
— Է՛հ, Տիգրան, ի՞նչ կասկածան-
ես, ասում էինք մենք փորձած խե-
ղճներս՝ անփորձ Տիգրանին:

Հրանդը մի երկու անգամ հօտից
փեղ ստացաւ իւր թէ նրա հայրը,
վաճառական Պոլսում, փող էր ու-
ղարկում Մարտէլի, իսկ անտէղից էլ
մի ինչ որ մարդ՝ Լճագոն, Կենտրոնը՝
Տաշիրեանի հասցէին:

Հրանդը իր փողերը տալիս էր ծա-
ղիբներին որ պահի:
Հրանդը սկզբում որպէս իմ անպիե-
րէն չէր իմանում, բայց անա նա ըս-

նութիւն՝ մէջ չեմ բերեր, յուսոյ նը-
շույ մը ունեւալով՝ թէ օր մը կրնայ
ըլլալ որ երկար փորձառութեամբ օգ-
տակար դասնաս ազգին:

Մենք քեզմէ առաջ «անտանելի վար-
դ» մը ունէինք որ իւր ետեւը տասը
տարուան՝ մանաւանդ Պոլսոյ վարդ-
Պատրիկեան հռչակաւոր գործունէ ու-
թիւն մը ունէր, վասորէն կըսէր սոսկա-
թէ պէտք է հին սերունդը կոխտանք
եւ անց կենանք նոցա վրայից եւն,
նա հազիւ 10 տարէն զայն թեցաւ բայց
ձիւր սրունքները չուտով կը թռիկ կըս-
կսին, դաւք ալ միեւնոյն միտքը կար-
տայայտէ սոյն պարզ խնդրոյն մէջ,
երբ կըսէք, թէ «ինչ որ ալ գրուի
եւ ըսուի մեզ, մենք համոզուած ենք,
թէ Բոսթանցայի կրթական եւ ելե-
ղեցական միջոցաւ նախաձեռնի չէ
եւն», թէ եւ այս անգամ զպրոցէն ե-
կեղեցի մտնելու փախտ ստը կուտաք:
Եւ ինչու հանցեցք որ ձեր քաղմարիւն
նամակներու (միտքածին մէջ) չկար,
երիւր գործը թիւթեցնել կուզէք, ձա-
խող փոխ, չըլլալ մեր ձեռքի տուած
չառաչուն ապուշներ մոլոր ու գոր-
հուն ինկաւ, կարելի է բայց յամենայն
զէպս պահանջել: Եւ որ սա մութ գոր-
ծերու հեղինակը, որ ձեռք ծալ օղ պէտք
է ըլլայ, յակնեց յանունէ ցոյց տաք
հաստատելու համար՝ ձեր «ընկեր» թղթ-
թակցներու ճշմարտախօսութիւնը,
սթէ երբեք անոնք զրպարտիչներ չեն
նոյն իսկ իրենց ճակատաբաց ստորա-
գրութեամբ, որպէս զի ձեր այսչափ
«թանկանալը» պոչտոյ քնիքը ազգա-
սիրական զգացմունքէ թիւթաբուած ու
գրուած ըլլալու համարձակ մը ստա-
նան, եւ ոչ ի՛նչ սուտ, զրպաշտու-
թիւն եւ անձնակտն պարզ հակադրու-
թեան արդիւնք: Ինչպէս կարծում
են միջեւ հիմա եւ ապա ցոյց տուէք
ինձ հոս տեղ մը որ 50 ֆրանք զը-
նեմ ազգ հաստատութեան մը տու-
մելու հ մար՝ այն պարագային, երբ
չորս անձնու, մեր եւ ձեր կողմէն
ընտրուած, դատաստանով հաստատ-
ուին իմ մասին ձեր սմաստանու-
թիւնները, ի հարկէ փախտաբանութեամբ
զուք ալ միեւնոյն նպատակաւ նոյնչափ
գումար մը տրամադրելով: Ան այժմ
այսչափ, ի հարկին կրկին տեսնուե-
լու պատրաստակամութեամբ:

Մնա՛մ յարգանք
Մ. ՀԱՅՈՒՆԻ

կրնայ էր ուրիշներ ի հետ անգլիէն
խօսել:

Իմ հայրին
Հրանդ, երբ սորվեիր այդքան ան-
գլիէնէն:

— Պոլսոյ Բօթլիոյ Գոյէճը սովորած
եմ, բայց սոսկացած, հիմա կը վերջի
չեմ: — Եղաւ պատասխանը:

Միմիւր վերջանալու վրայ էր եւ ա-
հա Հրանդը սպասում էր փողի՝ որ գը-
նայ Գերմանիա, միայն թէ Պարիզի
վրայով ուղոււմ էր գնալ:

Հրանդը վերջին օրերը խիստ սքե-
ւիւր էր զէպի մեզ:

Նա չուտ-չուտ երեւում, մտնում-
եւնում էր մեզ մօտ, բայց միեւնոյն
ժամանակ չուտ-չուտ գնում էր քա-
ղաքի այլ կողմերը: Ու այդ ընթաց-
մանք բացատու էինք նրանով, որ
հրանդը ուղոււմ էր ուսումնասիրել
Լճագոն մուգները եւ այն էլ հրաշա-
կէ ուսումնասիրեց եւ այն էլ հրաշա-

ԵՐԿՈՒ ՔՈՅՐԵՐԸ

Ով չի ճանչնար այս երկու աննման
հեղինակները՝ ով չէ անսած զանոնք
փողոցներու անկիւնները, ճամբաներու
վրայ, երբ խօսելով ու ծագրելով, ա-
հագնաողորդ քահանաներով անցողիւն
ու շարունակելով կը գրեն: Եկեղեցի՛ն
մէջ հապա՛ւ: Աստուք նոյն են ամեն
տեղ, չկայ երկուքին համար սրբու-
թիւն, համեմատութիւնն ու պատկա-
ռանքը վաղուց ջնջուած է իրենց բա-
ռարանէն: Երկուքն ալ անյոյս կորած
ու իրենց յաւակնոտութեան մէջ խեղ-
դուած խղճալի արարածներ: Աստուք
կը խնայն ու կը ծաղրեն երբ անպաշ-
տօ՛ւ մնալով անթիւ եւ՛, անոնք կը
ստեն, կը կեղծեն, կը զրպարտեն երբ
իրենց անկաւորութիւնը, անբնական-
նաւթիւնը, անստույթիւնը ծածկել կու-
զեն, անոնք տարափոխիկ հիւանդու-
թեան մը պէս կը վալսեն այն բն-
տանիքներն ու մարդիկը, որոնց կը
քծնին, չորցորթի գէմքերնին ցոյց-
նելով ու օձի աչքերնին ալ ու ձախ-
չարմելով: Անոնք միշտ պատրաստ են
իրենց թոյնը կաթ ցնչու իրենց ուն-
կընդրին մէջ: Եկեղեցի կերթան նորէն
ծաղրելու, նորէն դուարձանալու, հա-
մար փափուկն ու ծիծաղը անպահաս
է իրենց շատախօսութեան մեծացած շրթ-
թուսքներէն: Ո՛վ է որ ազատ ըլլալ
այս ծաղիկներուն իմպանքներէն, քս-
հաւա՛ն, լուսարար, տիրացուն, ու-
սուցիչը, աշակերտը, աշակերտուհին,
ժողովուրդը, ասոնցմէ եւ ոչ մէկը
չազատիր անոնց ձեռքէն: Անոնք գի-
տեն նոյնիսկ վրէժ լուծել իրենց քա-
նորդ տարիքը ունեցողներէն, ի հարկէ,
զէնք գործածելով ծաղրանքն ու լըր-
բարար խօսք նետելով:

Ինչ անուն կարելի է տալ այս կար-
գի մոլորածներու, ասոնք չեն կրթ-
ուած, մարդոց մէջ չեն մեծցած, չեն
զգար իրենց ոգործելիութիւնը, երբ
բարեւէր ու դիմած մարդիկ իրանց հա-
մար պաշտօնի գտնելու կաշխատին ա-
նօթութեան ճիւղներէն ազատելու
համար գիրենք (Հոգ չէ թէ ասով
ազգին գլուխ փորձա՛քի մէջ կը ձը-
գեն): Այս աստիճան անտարբերութիւն
անմտութիւն միայն մտաւոր պակա-
սութիւն ունեցող անձնաւորութիւն-
ներէ կը սպասուի: Այս երկու քոյ-
րերուն վարմունքը այնչափ ապշեցու-
ցիլ ըլլալէ դատրեցաւ երբ խեղճե-
թէ անոնց եղբայրը որ կը գտնուի Պո-
լսո կատարեալ խեղ մըն է...

Սենի լաւ, աւելի հասկնալի չըլլա՛ր
երբ անոնք փախանակ եկեղեցիին մէջ

լիւթէն՝ միայն թէ մուգէի փոխարէն
Լճագոնի Լիւթիւթի փախուստի ճանա-
պարհները:

Հրանդը Տաշիրեանին խորհուրդ էր
հարցնում, թէ յաւմար չէ՞ր արդեօք
Լճագոնից մեկնելու՝ փախալէն իրան
ցոյց տրուած այնքան սիրալիւր ու բա-
րեկամական վերաբերմունքի, մի ընթ-
րթով պատուել Հնչակեան պատգա-
մաւորներին, քանի որ նրանցից ամեն
մէկի վրայ նա նայելիս է եղել մեծ
հաստքով ու յարգանքով:

Տաշիրեանը իր հաւանութիւնն է
տալիս, եւ պատրաստակամութիւնն է
յայտնում մասնակցելու: Տաշիրեանը
յայտնելով մեզ Հրանդի այդ տրամա-
դրութիւնը՝ իր կողմից չեղտում է, որ
հրաւերը յետեւի տեղի կը լինէր. երբ-
տաւարդը մի ուսանող է, ուղոււմ է մի
կերպ արտայայտել իր գգադմանքը:
Ներկաներից միայն Որսորդը կարող
կերպով մերժում է ներկայ լի եւ ու-
ղոււմ է գալիս:

(Շարունակելի)

այս ու այն հեգնելու, ազոթք ընեն
մէկ մէկ մոմ վառեն, ու խնդրեն Աս-
տուծմէ շնորհք, իրենց եղբորը բժշ-
կութիւն, իրենց գործին յաջողութիւն:
Այս կերպով պղծակներուն չար օրի-
նակ ըլլալէ կը դադրին եւ մեծերուն
արգահատանքէն ազատ կը մնան:

ԴԻՏՈՂ

ԻՐԱԽՈՒՆՔԻ ՆԵՐԿԱՅ ԹԻ-
ւէն սկսեալ իբր թերթօն՝ «Երկ-
րի Զայնէն կարտատպենք» (Ին-
չերի ընդունակ են մէր ազգային
փրկիչները) խորագրով յղուա-
ծը, կը յանձնարարենք մեր ըն-
թերթողներուն կարգաւ զայն:

ՀԱՎԱՏՈՒՄ

ԹԻՒՐԹԻՒՆ

— Սթանպօլտան ապրիլ 29 թա-
րիւիւն «Թանաք քէշիտէ» օլունան
պիր թէլէկրաֆա նաղարէն՝ վա-
նա եէնի գուլվէի ասքէրիլէ կէօն
տէրմէք իշինն էմիր վէրիւմիշ
տիր. վան չէհրինին վաղիլէթի
(դրուիւն) զայնթ թէհտիտէմիզ
(սպառնալից) պիր հալտէ պու-
լունիյօր. Խրիթիյանլարըն տիւ-
քեանլար վէ չարչու գաբալը
տըր:

ՏԱԽԻԻՅԷ

Սօպրանիլէ աղալարընն ին-
թիխապէրի կէլէճէք մայիսին
իյիրմի պէշիննի կիւնի ինրա օ-
լըննաղը, մահէլ մէվսուգէտէն
իսթիխապար օլունմուշ տըր:

— Թիւրքիլ վէ զըրաթ հա-
ղարէթի մէմուրլարընտան պիր
չոգլարընն թէպտիլ վէ թային-
լէրինէ միւպաշէրէթ իտիլմիշ օլ
տըրը, կաղէթալարտա օգունմուշ
տըր:

— Տիւրիզ մէքթէպինտէքի տիւ-
սիլլէրէ իաղը թալիմ իթմէք
իւզրէ իմալ իտիլէճէք, հրուֆաթ
վէ գրաթ քիթապլէրի, Բէնն
հաղթէթլէրի քէնտի թարաֆըն-
տան իմալ վէ թանգիմ իթմէք
արղու պուլընտըգլարըն Սօֆիա
կաղէթալարընտա տէրճ սիթուն
օլունմագտա տըր:

— Բուսիատա թիֆլիս պանգա-
սընտան սըրգէթ իտիլէն բարու-
լարըն պիր գըսը Սօֆիատա
թիւֆէնքէթի նէպտինտէ պու-
լունմը, օլմասընտան տօլալը,
մէրգուլըն վէ արգատաղը Սօֆի-
րօթըն թաշթը թէվլըթէ ալը
նարագ իթհամ իտիլմիշ օլտրգ-
լարը մէսիլէսի մաթպուաթ թա-
րաֆընտան իլամ շարղը մէր-
թէպէ օլմատըղը վէ մէրգուլըն
խանէսինտէ կաղէթալարըն եաղ-
տըգլարը վէճէլէ պօմպա, տի-
նամիթ վէ էվրագ տախի պու-
լունմատըղը բօլիս միւսիւրիլէ-
թի թարաֆընտան պիւտիւրիլմիշ

օլտուղըն վէ մէրգուլ իլէ ար-
գատաղը հաղթընտա վուգու պու-
լան խանտաթըն պօշա չըգաճա-
ղը ինթիմալտան տայիր պուլուն-
մատըղը վէ պիսպիլիւն թէպ-
րիլէի չիմմէթ իտէճէքլէրի զանն
վէ թալիլին իտիլմէքտէ պուլըն-
տըղը «Տնէլիլ» կաղէթատա օ-
գունմըշ տըր:

— Ֆէխաժ. Բէնն հաղթէթլէրի
Սօֆիատա Ալէքսանտր խաթա-
խանէսինտէ զիյարէթ պուլուն-
րաք խաթալարըն ալըն ալըն
թալիլիթ պուլունմըշլար տըր:

— Ֆէխ. Բէնն վէ Բէննհէս հա-
ղարաթը մայիս ալըն իշէրիսին-
տէ Սթանպօլա աղիմէթ իտէճէք
լէր Սուլթանլա կէօրիւմէք ի-
շին:

ԲՈՒՍԻԱ

«Ռէշ» կաղէթատընն ինպա-
րաթընա նաղարէն ֆօթիտէ հիւ-
քիմէթ թարաֆընտան 3 թիւրք
տէրտէսթ օլունտըլար. գատապա-
տա պուլունտան իսթիւքեմալարըն
բլանլարըն ալմագլա մէշղու
օլունլար իմիշ:

ԱԻՍՏՐԻԱ

Վիեննատան չէքիլէն պիր թէ-
լէկրաֆտա, Բուսիա իմբէրաթօր
իլէ ինկիլթէրա գրալընն կէլէ-
ճէք հաթթա գիրպիլէրի իլէ
կէօրիւմէքլէրի վէ ֆագաթ
նէքէտէ կէօրիւմէքլէրի հէնուս
գարարալտըրըմմըշ:

ԱՃԷՄԻՍՏԱՆ

Ապրիլ 14 տէ քիւրտլէր Ուրմիա
ճիվարընտա խալլը քէօլլէր խա-
րապ իտուպ 2000 օւն զիյառէ ին-
տան թէլէթ իթիլլէր, Նիմտի տա-
հա իւլ քէօլ իւղէրինէ հիւճիւմ
իթմէք նիլլէթինտէ իմիշլէր:

— Թէհրան. — Միւսիսթէրլէրին
իսթիֆաթը բարա պուլունմատը-
ղը սէպէպտէն իլէրի կէլմիշ օլ-
տըղըն զանն օլունիյօր. Զիրա
հիւքիւմէթ մէմուրլարըն վէ տս-
քէրլէրին մաալարըն էօտէմէք ի-
շին մալիլէնին բարասլ պուլուն-
մայօր:

— Թէհրան. — Ալընան խապէր-
լէրէ նաղարէն մէճիլիսին իսթի-
ֆաթը, տիւլլէլ էճնէպիլլէնին ի-
րանըն տախիլի իշլէրինէ միւ-
տէլլէլ իթմէսինտէն իրէլի կէլ-
միշ տիր:

— Թաւրիզ — Մանրանտիէ գա-
րիպ քէօլլիլէրին գալտըրտըղ-
լարը իսթիլալ սէպէպիլլէնտէն եէ-
նի միւթէսարըթըն գատապալա
տիլսուլի միւմքին օլմատը. պիր
գաշ քիշի թէլէթ օլտուլար:

ՀՕԼԱՆՏԱ

Ամսթէրտաժ. — Տէֆթաթ մէճ
լիս աղալարընտան պիր չոգլա-
րընն գարարը իլէ պիր գօմի-
սիօն թէլլէր օլունտու չու էթ
քիարէ մէպին քի, Հօլտնտա գը-
րալիցասը պիր վէլիահտ տիւն:

Եայա կէթիւմէգտէն վէֆաթ ի-
տէճէք օլունտա րէֆիւպիլի իտէ-
ասի թաշթը միւղէքէրէյէ ալ-
սընլար:

ՀԻՆՏԻՍՏԱՆ

«Մաթէն» կաղէթատընն Սիմ-
լատան ալուպ, տին մուհարէպէ-
սի սէրլէվհասը թաշթընտա եաղ-
մըղ. օլտըղը պիր մուգալէտէ, կէ-
չէնլէրտէ Հինտիլթան վէ Աֆ-
ղանիսթան իսթիլալըլարլէ վու-
գու պուլան պիր մուհարէպէտէ,
իսթիլալըլարտան 400 քիշի-
նին վէֆաթ վէ ինկիլիլլէրտէն
5 քիշի թէլէթաթլէ տէօրթ զա-
պիթ վէ 19 նէֆէր մէճրուհ պու-
լունտըղը վէ Հինտիստանըն ին-
կիլիլ հաքիմիլէ լօրտ ֆիշնէրին
Սիմա ճիլթինէ տօղրու աղիմէթ
իթտիլլէրի վէ ինկիլիլլէրին Սիմ
լատաթի իսթիլալըլարա պու-
գատար թէլէթաթլէ պըրագտըղ-
լաթընն սէպէպի, ինկիլիլ թօմ-
լարընն սէրէ աթէշիլ մունթոմ-
ղամ թօրլարտա՝ իպարէթ պու-
լունմատը իտուկինի պէյան էյլէ-
մէքտէ տիր:

— Կալկաթա. — Պուրտա ալէօ-
յիւք պիր պօմպա տէքսըն մէյ-
տանա չըգարըլտը, Զապըթա 30
քիշիտէն զիյատէ ինտան թէվ
գըթ իթտի. Հիւքիւմէթին զան-
նընա կէօրէ պէօյիւք վէ գուլ-
վիլլէ պիր կիլիլ գուրաանիա ի
զինի էլէ կէշիւմիշ տիր:

— Աման րիւթէրին Բէթրա-
պուրկտան ալուպ վէրտիլի մա-
լիւմաթա պինալէն Հինտիստան.
տա իսթիլալ կիւնտէն կիւնէ
պէօյիւմէքտէ վէ պու իշ տէհէթ-
լի պիր րէնկ ալմագտա տըր:

Գապուլ ճիհէթինտէ Աֆղան սի
նօրընտա իսթիլալըլար ինկի-
լիլլէլէ գարըն չիտտէթլի դը-
յամլարաա պուլունտաղ աֆղան-
լը վէ հինտիլ միւսիլման իսթի-
լալըլարլէ ինկիլիլ աքէրի պէյ
նիլտէ գանլը միւսամէտէլէր վու-
գու պուլմուշ տըր, Բէշա Աֆղա-
նիստան ճիհէթինտէն նանգիր
Ապաթ թարաֆլարընտաթի աֆ-
ղան էհալիստէ (մալմէնտ) գա
պիլէսի իլթիհաք իտէրէք ին-
կիլթէրա ալէհինէ հարէքէթ խա
սիմանէի պաշլամըշ տըր:

Պու էթրաֆը իսթիլալաթա
գարըն ինկիլթէրա թէմէլտէն
պիր տարպա սարագ ալէլի իլէ
Աֆղանըն վայթալիլ օլան գա
պիլ շէհրինի իշխալ աքէրիսի
վայթալիլ թէհտիլ իթմէք իս
թէյօր իմիշ:

ԹԻՒՐԹԻՒՆ ԸՆԴԻՍՏԱԿԻՐ ՏԱՐԵՐԸ Ա. ՊՐԱԿ

գրեց
ՀՄԱՅԵԱԿ ԱՐԱՄԵԱՆՑ

Այս անունին տակ՝ լոյս պիտի տես-
նեն յաջորդական կերպով շարք մը
պրօլիւրներ՝ օրոնցմով հեղինակը Թուր-
քիոյ ընդդիմադիր տարրերու պատմա-
կան, քաղաքական ու տնտեսական
պայմանները աչքի առջեւ ունենալով
կը մատնանէ այն չարքինը որոնք
«չճշդուած ու վաղահաս համերաշխու-
թեան մը պարագային» կը վտանգեն
հայկական դատին բնաւորութիւնը:

ԳԻՆՆ Է 30 ՄՆԻ.

Դիմիլ Պ. Գալֆանան
Ռուսիոյ ք

ՀԱՅԿ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ — ՎԱՌՆԱ

Հայկական ընթերցարանի վարչու-
թիւնը ուղեւով ընթերցարանը իր կոչ-
ման վայել զիրքի մը հասցնել՝ որով
կարելի ըլլայ ան իր նպատակին ծա-
ռայէ, Մարտ 25էն ձգթալաղ եւայի
վերջնելով նոր օգտաշատ գրքերով ու
թերթերով ճոխացնելու ճոխարկած է:

Վարչութիւնս իր այս առաջադրեալ
նպատակի նի թականին հայրմաթման
համար ընթերցասէր հասարակութեան
քաջալիրութեան փառանք՝ վիճակահա-
նութիւն մը օտարելով՝ 300 տոմսեր
հրապարակ հանած է, որոնցմէ 25ը
պիտի չափն զանազան կարեւոր ու
արժեքաւոր իրեղէններն:

Կը հրաւիրուի հասարակութիւնը յա-
ճախել ընթերցարան, ուր կարողալու
համար պիտի գտնեն հայկէն եւ պուլ
կարերէն զանազան թերթեր եւ ալ
օգտակար հրատարակութիւններ ու
գրքեր:

Վարչութիւն

ԹԻՒՆԺՃԱՐԻՑԻ

ԶԱՆԻՐԻ

ՊՈՒՂՏԱՑ		
Վազօն	300 քիլո.	19/20.80.
Արապա	57-62 լիպ.	12/15.30
ԱՐԱՅԱ		
Վազօն	100 քիլո.	13/13.50
Արապա	45-52 լիպ.	8/8.80
ԵՈՒԼԱՅԱ արապա	33-36 լիպ.	5.- 5-40
»	100 քիլո.	10/10.50
ԶԱՎՏԱՐ արապա	52-57 լիպ.	9.- 10/10
ՆԱՍՈՒԼԵԱ	100 քիլո.	15-16
ՏԱՐԸ արապա		7. 60 -8. 40
ԲՕԼՕՁ արապա	55-60 լիպ.	16.17
ՄԻՍԻՐ		10/11
Կիւնտէ վազօն	15/26	վէ 40-50
» ապա կէլմէքտէ.	վազօն մուսմէ-	
լէւր հարօլտն	20 ֆր.	արապա մու-
ամէլէսի քէզա	նարօլտն	20.

ՊԱՂԱՅԻՅԷ

Վարնա բնագաղտնա պագալիլէ
մալլէրին պու կիւնքի ֆիյաթը, ալմուն
ֆրանք իլէ:

ԴԱՂԻԼ	1.95 - 2.20
ՇԵԼԵՐ ՆԷՄԵ	89
ՇԵԼԵՐ քէսմէլ	սանարգ 45.50
Բիւրիւն ձէնօլա	չուգալը 45.
» ֆիլիպէ	—
» ինկիլիլ	34.50
Բիլգօն	50.
ԿԱՁ Սանարգ	10.70
ԶԵԹԻՆ Խաղը քիլո	1.25. 1.30
ԳՈՒՐՈՒ Իւզլիւ	75.
Եուսմուրթա	100 աւէթի 4.50

Տպարան «Իրաւունք» — Վառնա

Издатель: Д-ръ М. Торосиянъ